

TCZJ17

Tlumočnické dovednosti I

Mgr. Ivana Kupčíková, DiS.

jaro 2022

O předmětu

Cíle předmětu:

- Cílem kurzu je připravit studenty na praktické tlumočení mezi ČJ a ČZJ a zlepšit jejich schopnosti intralingválního kongnitivního zpracování.

O předmětu

Výstupy z učení:

- Po absolvování kurzu bude student schopen aktivizovat vlastní slovní zásobu před tlumočnickým výkonem, bude vědět jak trénovat paměť tak, aby se zlepšily jeho kompetence při tlumočení, jak zanalyzovat text, aby ho korektně mohl převést do cílového jazyka. Také se bude vědět, jak naložit s chybami, ke kterým dojde během tlumočení.

O předmětu

Osnova:

1. Paměť a zapomínání.
2. Aktivizace slovní zásoby, trénování paměti.
3. Analýza a interpretace smyslu sdělení ve zdrojovém kódu.
4. Schopnost vykonávat více úkolů najednou.
5. Predikce obsahu sdělení.
6. Práce s chybou, typy chyb.
7. Shadowing.

O předmětu

Rozvrh:

TCZJ17/1   po 8:00 - 9:30

TCZJ17/2   st 10:00 - 11:30

Ukončení:

Zápočet – účast a práce na semináři

2 absence

Paměť

Paměť je schopnost CNS zaznamenávat, uchovávat, a pak si i vybavit nějaké informace o předchozích zkušenostech.

Fyziologickým základem paměti jsou složité biochemické děje, které probíhají v neuronech a na synapsích a jejichž výsledkem jsou spoje v mozkové kůře. Čím hustší síť, tím lepší.

Paměť

Vznik synapsí ovlivňujeme učením, poznáváním nových věcí, zájmem o nejrůznější oblasti, tzn. aktivním přístupem k životu. A to zejména ve vyšším věku.

Mozek se v určitém ohledu chová jako sval – pokud ho dostatečně využíváme a všestranně zatěžujeme, zvyšuje a déle si podrží funkčnost.

Pokud se ztratí některá spojení, např. v důsledku zranění, flexibilní mozek je schopen vyhaslá spojení nahradit jinými, rezervními. Proto je tak důležité celoživotně se vzdělávat.

Paměť

Paměť je základní vlastností živých organismů.

Paměť je nevyhnutelnou podmínkou učení a psychického vývoje člověka, rozvoje jeho poznání a cílevědomé činnosti.

Paměť

Fáze paměti/schopnosti paměti:

1) Vštípení (kódování), neboli ukládání do paměti

2) Udržení (retence), neboli uchování v paměti, (důležitým faktorem je vlastní motivace (či citová angažovanost) si věc zapamatovat, opakování)

Nepozměnit (konservace), mít uloženo beze změn

3) Vybavení (reprodukce), časté užití asociací,

- **spontánní** (rekonstrukce) - test typu napiš vše co víš
- **znovupoznání** (rekognice) - test typu a,b,c,d

Paměť

Druhy paměti:

- **Fylogenetická:** vrozené způsoby jednání (nepodmíněné reflexy, instinkty...)
- **Ontogenetická:** specifická paměť každého z nás

Ontogenetická paměť

Dělení:

- 1) Deklarativní paměť** – uvědomovaná, explicitní, verbální (výroky), neverbální (představy);
  - sémantická složka – informace získané určitými specifickými zkušenostmi (obecná fakta o světě a jeho fungování, např. Pythagorova věta);
  - epizodická složka – kontextová, vzpomínky na události (inf. o událostech, zahrnující časový, prostorový a citový rozměr; autobiografie).

Ontogenetická paměť

Dělení:

2) Nedeklarativní paměť – paměť procedurální – implicitní, není zřetelně uvědomovaná, vývojově stará paměť, paměťové obsahy obsažené v různých dovednostech a pravidlech, informace jsou hůře verbálně vyjádřitelné (chůze, držení příboru...)

Ontogenetická paměť

Dělení podle průběhu:

- 1) **Bezděčná, neúmyslná paměť** – nevědomá
- 2) **Úmyslná, záměrná paměť** – učení

Dělení podle způsobu zapamatování:

- 1) **Mechanická paměť** – memorování
- 2) **Logická paměť** – souvislosti, vyžaduje myšlenkovou aktivitu

Ontogenetická paměť

Dělení podle způsobu zapamatovaného (převládající analyzátor):

- 1) Slovní (verbální, sémantická)**
- 2) Zraková (vizuální)**
- 3) Sluchová (auditivní)**
- 4) Čichová**
- 5) Chuťová**
- 6) Hmatová (haptická)**
- 7) Pohybová (motorická)**
- 8) Emocionální**
- 9) Sociální**

Ontogenetická paměť

Dělení podle způsobu zapamatovaného (převládající analyzátor):

Určíte druhy paměti které se aktivují?

Synapsida

savci

Parareptilia

želvy

Plesiosaoria

Ichthyosauria

haterie

leguáni

agamy

chameleoni

hadi

Mosasauria

varani

krokodýli

Pterosauria

Ornithischia

Sauropoda

ostatní teropodi

ptáci

Sphenodontida

Squamata

Lepidosauria

Diapsida

Eureptilia

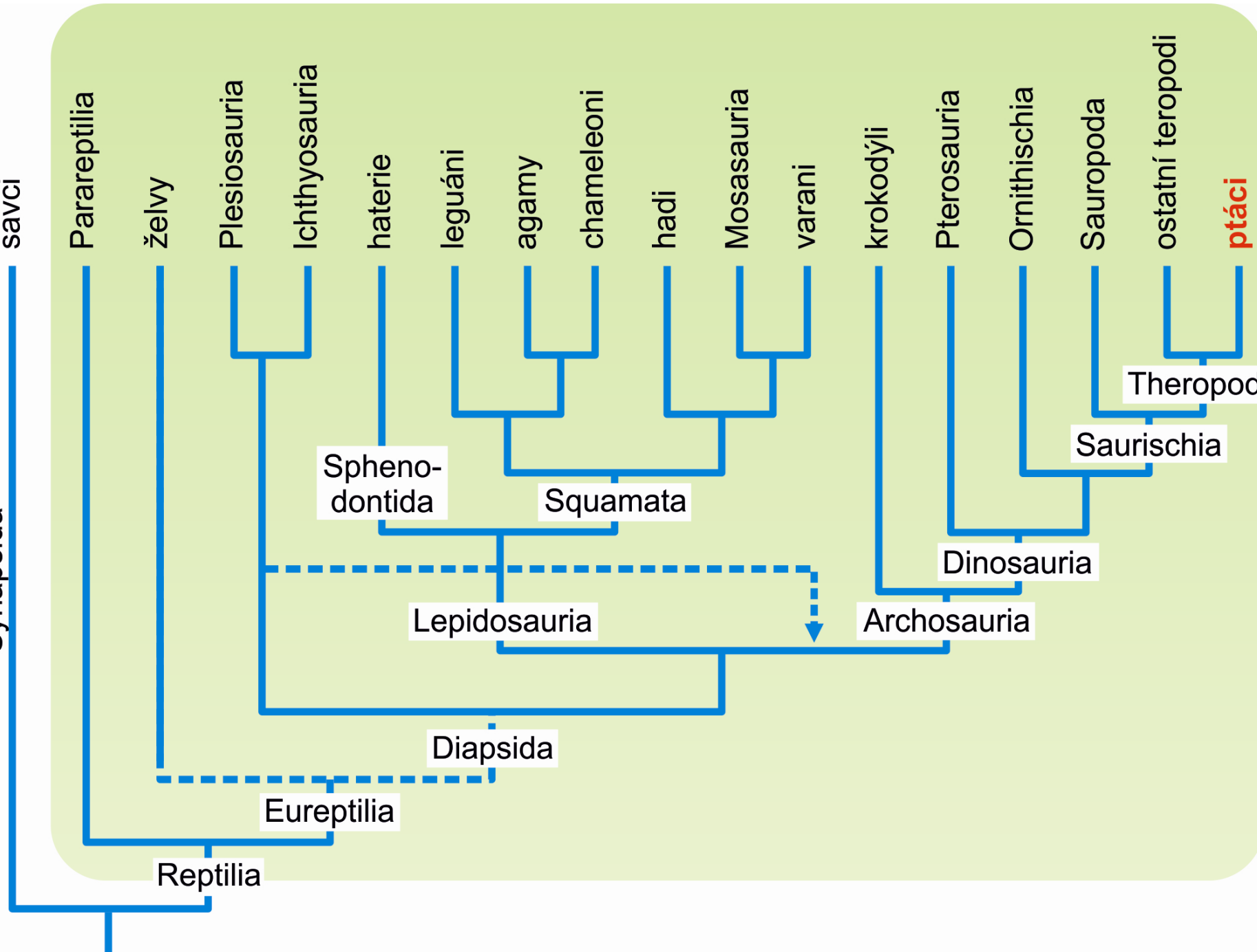
Reptilia

Archosauria

Dinosauria

Saurischia

Theropoda

Ontogenetická paměť

Dělení podle délky uchování paměťových stop:

- 1) Ultrakrátká** (senzorická, smyslová paměť, předpaměťová fáze) uchovává informace přicházející ze smyslů, trvá několik milisekund, slouží k selekci vjemů, které se rozpadnou nebo se přesunou do krátkodobé paměti nebo dlouhodobé paměti.

Ontogenetická paměť

Dělení podle délky uchování paměťových stop:

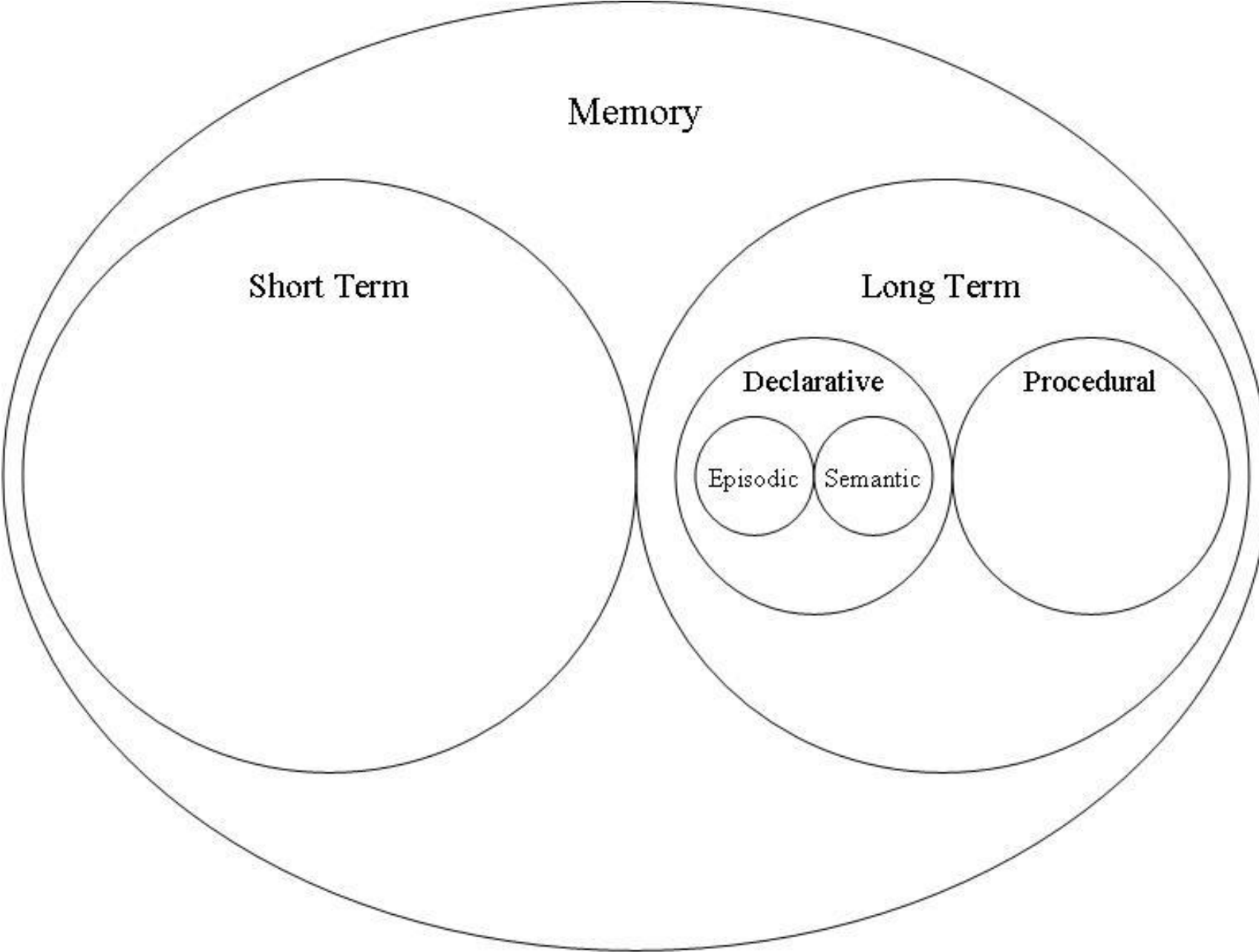
2) Krátkodobá (pracovní, operativní paměť) trvá vteřiny, vzácně minuty. Rozsah krátkodobé paměti je omezený na 5 - 9 prvků (tzv. magické číslo 7 ± 2). Kapacitu lze zvýšit spojováním prvků do logických celků (např. mnemotechnické pomůcky). Pro zachování informace v krátkodobé paměti, je třeba si informaci opakovat (tzv. fonologická smyčka), jinak je paměťová stopa nenávratně ztracena.

Ontogenetická paměť

Dělení podle délky uchování paměťových stop:

3) Dlouhodobá, relativně pasivní část paměti uchovávaná v nevědomí, může uchovávat informace delší dobu, někdy po celý život, neustálým opakováním jsme získali stopy a spoje (chemické vzorce, fyzikální zákony, nebo souvisí s určitým emotivním zážitkem – pozitivním i negativním). Vštěpování informace do dlouhodobé paměti trvá přibližně 30 minut, a může probíhat záměrně nebo bezděčně.

Jaký typ paměti u Vás převládá?

Typy paměti

Podle převládajících vlastností a zvláštností paměti se rozlišují tři základní typy paměti:

- 1) Názorně obrazný** (zrakový, sluchový, pohybový) – jedinec si rychleji a lehčeji zapamatuje názorné podněty – co vidí, slyší, cítí, sám vyzkouší, zažije.
- 2) Slovně-logický** (pojmy, myšlenky, čísla).
- 3) Emocionální** (emocionální zážitky).

Jaké jsou činitele ovlivňující Vaši paměť?

Činitelé ovlivňující Vaši paměť

- věk
- zdravotní stav
- psychický stav
- biologické potřeby
- čas (tvorba stop a spojů)
- intenzita podnětu
- vlastnosti osobnosti – zájem, schopnosti, motivace, vůle
- prostředí

Zajímavost

Většina lidí si pamatuje:

- 10 % z toho co čtou,
- 20 % z toho co slyší,
- 30 % z toho co vidí,
- 50 % z toho co slyší a vidí,
- 70 % z toho co řeknou,
- 90 % z toho co dělají.

Trénink paměti: možnosti, metody

Můžeme ovlivnit kvalitu (ne kapacitu) krátkodobé paměti.

Mnemotechnické pomůcky usnadňujících zapamatování, můžeme zlepšit schopnost ukládat informace do dlouhodobé paměti.

Posilujeme svoji pozornost, koncentraci, asociace a další schopností potřebné k dobrému zapamatování, tříbíme své smysly, a tedy smyslovou paměť.

Trénink paměti: možnosti, techniky

Možností cíleného trénování paměti je mnoho, ať už jde o trénink v kurzu pod vedením nebo individuální sebetrénování v běžném životě.

<https://www.youtube.com/watch?v=BsM9li1cAR8>